

ОКСФОРД**И ОКСФОРД ЮНИВЪРСИТИ ПРЕС****Силвия Хейкокс**

Имах възможността да посетя и разгледам подробно Оксфорд и Оксфордския университет през лятото на 1999 г., когато участвах в научна конференция, посветена на въпросите по европейските фондове за Източна Европа, в това число и България. Бях впечатлена от внушителните сгради с готическа архитектура, построени от типичен за града пясъчножълт камък, издигащите се камбанарии на катедралите и стилните фасади. Чистотата с много зеленина и зелени пространства между сградите придава една спокойна и приветлива атмосфера на града. По улиците се срещат много чуждестранни туристи с неизменните фотоапарати, придружавани от екскурзоводи, както и множество студенти с характерните за Оксфорд велосипеди.

Университетът се намира в центъра на града, като сградите на различните факултети са разпръснати из целия Оксфорд и обучават около 30 000 студенти от цял свят по специалности като история, медицина, право, съвременни езици, математика, музика, химия, археология, антропология, теология, философия, египтология и ориенталски науки, като качеството на обучение покрива едни от най-високите стандарти в света.

Историческите сведения показват, че още през ранните години на XII век Оксфорд са съществували отделни факултети на университета.

В началото той няма дори собствена сграда, а лекциите се изнасят в църкви. Колежите в Оксфорд са представлявали пансиони за бедни учащи, които имали нужда от финансова помощ, за да продължат обучението си. Постепенно обаче, в края на XII век Оксфорд е вече утвърден като университет, вероятно в резултат на забраната през 1167 г. английски студенти да се обучават в Парижкия университет. По това време Оксфорд е моделиран по подобие на университета в Париж, с факултети по теология, право, медицина и изкуства. През XIII век университетът спечелва поддръжници в лицето на няколко религиозни ордени в Оксфорд, особено Доминиканския и Францисканския орден.

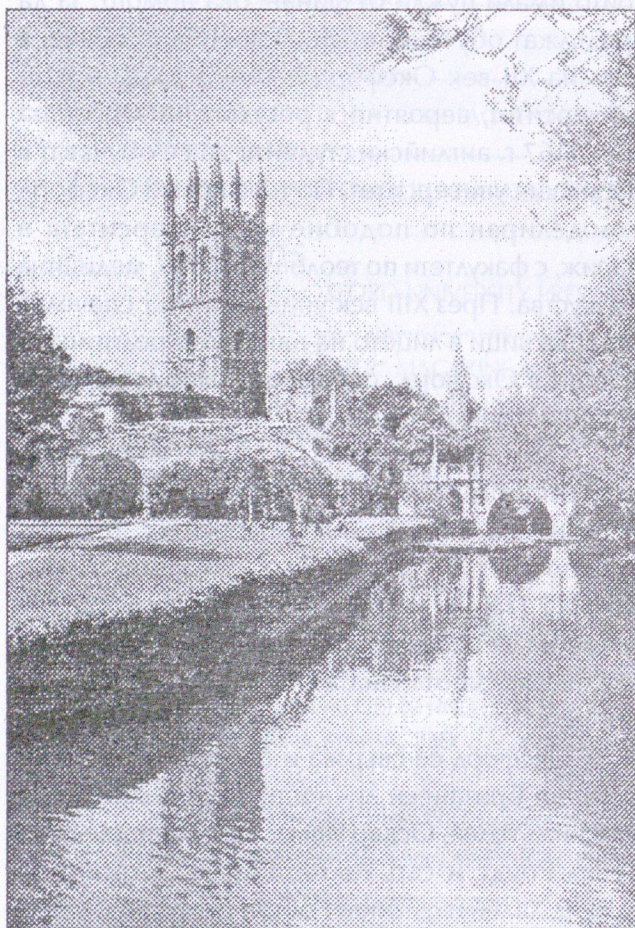
Характерна черта на Оксфордския университет е по-голямото развитие на физическите науки в сравнение с Парижкия университет. Така например през XIII век Роджър Бейкън, след като напуска Париж, става лектор в Оксфорд. По време на Ренесанса Еразмус и сър Томас Мор допринасят за отличната репутация на висшето училище.

Оксфорд се свързва и с имената на много известни британски личности като Джон Уесли, кардинал Уолси, Оскар Уайлд, сър Ричард Бъртън, Сесил Роудс и сър Уолтър Райли. Астрономът Едмънд Халей и физикът Робърт Бойл също учат в

Оксфорд. Премиер-министри, възпитаници на Оксфорд, са Уилям Гладстоун, лорд Солсбъри, Харолд Макмилън, Харолд Уилсън и Маргарет Тачър.

Малко от историята на Оксфорд Юнивърсити Прес

Оксфордският университет е световноизвестен и със своето издателство (История на Оксфорд Юнивърсити Прес), което датира от XV век, когато по време на техническата революция започва отпечатването на книги на движещ се шрифт. Първата книга е отпечатана в Оксфорд през 1478 г., само две години след като Уилям Кекстон изобретява първата печатна преса в Англия.

Magdalen College Tower
Кулата на Магдалин Колидж, Оксфорд

Въпреки че историята на книгоиздателската индустрия в Оксфорд започва рано, през следващия век се наблюдава тенденция на спорадично развитие. В началото има няколко малки частни печатници, които не оцеляват за по-дълго време, макар някои от тях са покровителствани от Оксфордския университет. През 1856 г. университетът придобива декрет от Парламента, с който му се дава правото да издава и печата книги. Това право се утвърждава и по-късно, когато се приема Голямата карта на Чарлз I, заслуги за което има архиепископ Лод. Според Голямата карта на университета се разрешава да отпечатва и издава всякакви книги. През 1633 г. университетът назначава така наречените делегати, които имат задачата да следят дали тази привилегия се спазва. Книги с протоколи от техните заседания датират още от 1668 г. През този период Оксфордското университетско издателство започва развитието си във формата, позната ни днес.

През XII век Оксфордският университет придобива правото да отпечатва оторизираната версия на библията на крал Джеймс Първи. Тази привилегия става база на доходоносен бизнес през следващите два века и това насърча развитието на университетското издателство. В един склад в Лондон започва издаването на библията, който след това прераства в издателство. То публикува книги с образователен и културен характер, предназначени за широката публика. По това време Оксфордското университетско издателство започва да се разраства в международен мащаб с откриването на офис в САЩ през 1896 г.

Първоначално офисът се създава за продажбата на библии, отпечатани в Оксфорд, но около 1920 г. филиалът започва да издава собствени книги. Първата литературна творба, публикувана от американския офис – "Животът на сър Уилям Осър", спечелва наградата "Пулицър" през 1926 г. След това са присъдени още шест литературни награди "Пулицър", няколко национални награди

и награди "Банкрофт" по американска история. Сега филиалът в САЩ е вторият по големина книгоиздателски център след Оксфорд, като годишно там се публикуват около 500 заглавия.

От 1896 г. насам Оксфордското университетско издателство се развива с бързи темпове. През последните 75 години се въвежда издаването на музикални и електронни публикации и журналы. Печатането на учебници по английски език за чужденци се превръща в голям международен бизнес. Издателството днес е едно от най-големите в Обединеното кралство и най-голямото университетско издателство в света.

Статут и структура

Оксфордското университетско издателство е отдел на Оксфордския университет. Издателството подкрепя мотото на университета за отличие в научноизследователската работа, академични постижения и образование на световно ниво.

Оксфордското университетско издателство е най-голямото сред университетите издателства по света. То публикува над 4500 тома книги годишно, има офиси в над 50 страни по света и е работодател на 3700 човека по света. Издателството е известно на милиони читатели с разностранната си книгоиздателска дейност, която включва творби по всички академични дисциплини, библии, музика, учебници, книги за деца, учебници по английски език за чужденци, книги с бизнес тематика, речници, справочници и журналы.

Дейността на издателството се контролира от университета, който назначава група делегати, избрани от академичния персонал. Делегатите заседават на всеки две седмици, като председател на заседанието е ректорът на Оксфордския университет. Те активно се включват в планирането и осъществяването на програмата на издателството. Преди да бъдат отпечатани, всички книги

Поглед към
Оксфордския университет

се изпращат до делегатите за одобрение. Всеки делегат работи тясно с редакторите по различните дисциплини. В САЩ процедурата е същата, като там се избират 10 делегати от американски университети, които контролират книгоиздаването в САЩ.

Делегатите сформират финансов комитет, който има същите функции, както бордът на директорите в дадена частна компания. В комитета влизат част от делегатите, директорът на пресата и външни съветници. Директорът на пресата има официалната традиционна титла секретар на делегатите, който също така е и председател на комитета по стратегия, ръководещ ежедневните дейности на издателството.

Връзки с Оксфордския университет

Като отдел на университета, издателството има задължение да предоставя на университета

част от печалбата си. Издателството прехвърля 30% от годишната си печалба, като по договореност за 2002/2003 г. тя възлиза на 9 милиона лири годишно.

Оксфордското университетско издателство не съществува като самостоятелна легална единица отделно от университета, който като образователно заведение има статут на благотворителна организация и следователно не се облага с данъци.

Печалбата на издателството се реинвестира обратно в издателството или се прехвърля във фондове на университета.

Издателски процес

Оксфордското университетско издателство има много специфични критерии, според които се определят и избират книгите за публикуване. Този процес изисква внимателен мониторинг и контрол върху съдържанието и качеството на предлаганите ръкописи.

Това се отнася най-вече за академичните книги, при чието публикуване делегатите вземат активно участие. Обикновено авторът бива поканен да представи предложение за издаването на дадена книга. Предложението се обсъжда на редовно заседание на делегатите. Ако предложението се приеме, се сключва контракт с автора и се започва работа с редактора по написването на произведението. Ръкописът се оценява от делегат, а също така редакторът обикновено кани други специалисти по научната дисциплина, от Оксфорд или други университети, да прочетат и коментират текста. Редакторът обсъжда оценките

им с автора и където се налага, се правят поправки и допълнения върху ръкописа преди текстът да се одобри за публикация. Този процес на дълбочена оценка на ръкописа е фундаментален за Оксфордското издателство и е един от основните фактори, които влияе на престижа на името "Оксфорд".

От движещ се шрифт, през стереотипия, CD ROM и Интернет, издаването на книги се променя бързо в отговор на новото развитие на техниката. Развитието на електронната комерсиална дейност и Интернет радикално променят облика на издателството и начина, по който се използва и представя информация на читателите.

Оксфорд Юнивърсити прес винаги е бил начело на експериментирането с нова техника, с която се предлага качество на читателя: пример за това са електронните журналы и интернетното издание на Оксфордския речник. Издателството има сключени договори с японски производители за използването на речниковия материал в преносими електронни преводачески устройства, интернетна база данни и редица други електронни продукти.

Оксфордският университет и неговото издателство са едни от типичните английски образователни феномени, които дължат престижа и репутацията си на съхраняването на традициите през вековете и чувството на принадлежност и място в историята. Оксфорд е вълнуващ град, който събужда вдъхновение у творци, писатели и мислители и част от магията му винаги остава у тези, които го посещават.